

УДК 681.12

О. Ю. Співак¹

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ СУШІННЯ ЗВАРЮВАЛЬНИХ ЕЛЕКТРОДІВ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Запропонована математична модель процесу сушіння обмазки зварювальних електродів. Результати роботи можуть бути використані для чисельного розрахунку тривалості сушіння капілярно-пористих тіл циліндричної форми та визначення вмісту вологи в них у процесі сушіння.

Ключові слова: сушіння, обмазка електродів, масопровідність.

Abstract

The mathematical model of the drying process of coated welding electrodes was proposed. The results of the work can be used to numerically calculate the drying time of capillary-porous bodies of cylindrical shape and determine the moisture content in them during the drying process.

Keywords: drying, coated welding electrodes, mass conductivity

Постановка проблеми

Задача теоретичного аналізу процесів переносу теплоти і вологи в реальних капілярно-пористих колоїдних тілах, що базується на елементарних процесах перенесення, для сушіння вологих матеріалів досить складна і на даний момент поки що не вирішена ні аналітичним ні числовим шляхом. З врахуванням того, що в реальних умовах параметри сушильного агента не залишаються сталими, а змінюються внаслідок взаємодії з вологим матеріалом, практичне використання теорії внутрішнього тепло- і масообміну є досить обмеженим. В таких випадках для моделювання процесу сушіння зручніше використовувати модель масопровідності, в якій постулатом є незначний вплив термоградієнтного переносу вологи всередині капілярно-пористого матеріалу.

Формулювання мети дослідження

Мета роботи полягає в отриманні аналітичного рішення нестационарної задачі масопровідності з граничними умовами третього роду для сушіння обмазки зварювальних електродів.

Основна частина

Прийmemo наступні допущення:

- обмазка електродів є правильним циліндром і випаровування вологи з торців обмазки відсутнє;
- вологий матеріал обмазки є капілярно-пористим тілом і рідина вільно переміщується всередині пористої структури;
- випаровування рідини відбувається тільки на зовнішній поверхні тіла;
- швидкість процесу випаровування визначається теплотою, що підводиться до поверхні тіла;
- температура вологого тіла в будь-який момент часу однакова по його товщині;

Згідно з моделлю масопровідності всі елементарні види перенесення маси в капілярно-пористих тілах замінюються деякою еквівалентною масопровідністю [1]. Вплив температури в моделі масопровідності враховується залежністю коефіцієнта масопровідності (коефіцієнта ефективної ди-

фузії) матеріалу від температури.

Тоді потік маси в матеріалі можна описати першим законом Фіка

$$\bar{j}_m = -D_e \cdot \text{grad}C, \quad (1)$$

де C – поле концентрацій вологи;

D_e – коефіцієнт ефективної дифузії, який в загальному випадку залежить від температури, структури матеріалу і локальних значень концентрації вологи.

Розрахунок балансу маси всередині вологого матеріалу, з врахуванням рівняння (1) приводить до відомого [2] рівняння масо провідності

$$\frac{\partial C}{\partial \tau} = \text{div}(D_e \cdot \text{grad}C), \quad (2)$$

Якщо $D_e = \text{const}$, то рівняння масопровідності стає лінійним

$$\frac{\partial C}{\partial \tau} = D_e \nabla^2 C. \quad (3)$$

Умови однозначності до рівнянь (2) і (3) повинні мати одну початкову умову і дві граничних умови, по кожній з координат всередині тіла (Рис.1).

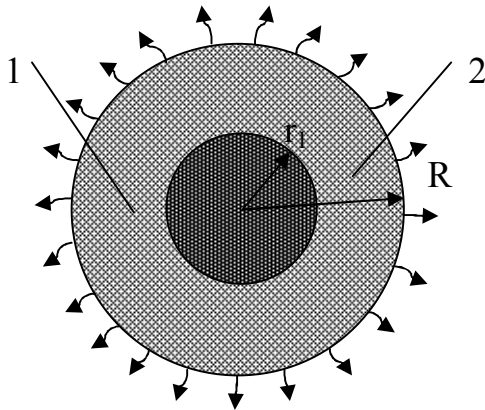

Рисунок 1 – Процес масовіддачі від обмазки зварювального електрода

1 – електрод, 2 – обмазка

Оскільки в обмазці електродів, після її формування на стержні, перед сушінням, волога розподілена рівномірно, початкову умову можна записати так

$$C|_{\tau=0} = C_0. \quad (4)$$

Обмазка зварювальних електродів є правильним геометричним тілом (циліндром), в якому при сушінні концентрація вологи змінюється тільки за однією координатою r .

Граничні умови запишемо у вигляді граничних умов третього роду (у вигляді рівнянь конвективної масовіддачі) від поверхні вологого тіла в навколишнє середовище

$$\begin{aligned} & \text{– для } r = r_l, \quad \frac{dC}{dr}\bigg|_{r=r_l} = 0; \\ & \text{– для } r = R, \quad \frac{dC}{dr}\bigg|_{r=R} = \frac{\beta(C_c - C_p)}{D_e}, \end{aligned} \quad (5)$$

де β – коефіцієнт масовіддачі;

індекси "с" і "р" відносяться до поверхні і навколишнього середовища відповідно.

Рішення диференційного рівняння для такої задачі відоме [3]

$$C\left(\frac{r}{R}, Fo_m, Bi_m\right) = 2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{J_1(\mu_n)}{\mu_n^2 [J_0^2(\mu_n) + J_1^2(\mu_n)]} J_0\left(\mu_n \frac{r}{R}\right) e^{-\mu_n^2 \cdot Fo_m}, \quad (6)$$

де μ_n – корені характеристичного рівняння $\frac{J_0(\mu)}{J_1(\mu)} = \frac{\mu}{Bi_m}$;

$J_0(\mu)$ і $J_1(\mu)$ – функції Бесселя дійсного аргумента нульового і першого порядків

$Fo_m = \frac{D_e \tau}{R^2}$ – масообмінний критерій Фур'є;

$Bi_m = \frac{\beta R}{D_e}$ – масообмінний критерій Біо.

$C(\frac{r}{R}, Fo_m, Bi_m)$ – безрозмірна відносна вологість матеріалу.

Середнє значення відносної вологості в обмязці для будь-якого моменту часу отримаємо, проінтегрувавши формулу (6) по радіусу обмязки від r_1 до R

$$\bar{C}(Fo_m, Bi_m) = 4 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{J_1^2(\mu_n)}{\mu_n^2 [J_0^2(\mu_n) + J_1^2(\mu_n)]} e^{-\mu_n^2 Fo_m}. \quad (7)$$

Результати експерименту, подані в роботах [4,5] і числові розрахунки, виконані в середовищі Mathcad підтверджують адекватність даної моделі.

Висновки

На підставі спрощеної моделі масопровідності розроблена математична модель процесу сушіння обмязки зварювальних електродів.

Дану модель можна застосовувати для числового розрахунку тривалості сушіння капілярно-пористих тіл циліндричної форми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Рудобашта С. П. Массоперенос в системах с твёрдой фазой / С. П. Рудобашта. – М. : Химия, 1980. – 248 с.
2. Лыков М. В. Сушка в химической промышленности / М. В. Лыков. – М. : Химия, 1970. – 432 с.
3. Исаченко В. П. Теплопередача / В. П. Исаченко, В. А. Осипова, С. А. Сукомел. – М. : Высшая школа, 1981. – 326 с.
4. Співак О. Ю. Експериментальні дослідження кінетики сушіння обмязки зварювальних електродів / О. Ю. Співак, Л. А. Боднар, К. О. Іщенко // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2013. – №2. – С. 85-90.
5. Співак О. Ю. Зміна параметрів сушильного агента в процесі сушіння обмязки зварювальних електродів / О. Ю. Співак, Л. А. Боднар, Я. А. Єфремов // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2014. – №1. – С. 146-150.

Співак Олександр Юрійович – канд. техн. наук, доцент кафедри теплоенергетики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email : o_spivak@meta.ua.

Spivak O.Y. – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : o_spivak@meta.ua.